

LEV TOLSTOY

ANNA KARENİNA

Tərcüməçi:
Samir Bulut

QANUN NƏŞRİYYATI

ЛЕВ ТОЛСТОЙ

АННА КАРЕНИНА

Çox mübahisələrə səbəb olmuş məşhur roman. Müəllif bir evin, bir ailənin problemindən başlayır və bütün Rusiyanın üzləşdiyi çətinliklərə toxunur.

Hissləri dolaşmış düşmüş, həyatda azıb qalmış bir qadın haqqında roman. Onun hər şeyi var: əri, oğlu, evi, sərvəti, adı. Amma o heç nəyə baxmadan bunların hamısından imtina edir! Özünü eşq girdabına atır və bununla da həyatını çətinləşdirir.

Anna Karenina obrazı çox ziddiyyətli. Həyatı alt-üst olduğu üçün oxucunun ona yazığı gəlir, məşuqundan ötrü öz oğlunu atdığı üçün oxucu ona nifrət edir.

Лев Николаевич Толстой АННА КАРЕНИНА
Lev Nikolayevič Tolstoy ANNA KARENİNA

Janr: roman
Ölçü: 145x210 mm
Cild: yumşaq
Səhifə sayı: 856

Naşir: Şahbaz Xuduoğlu
Tərcüməçi: Samir Bulut
Redaktor: Mehman Cavadoğlu
Korrektorlar: Gülgəz Nur, Flora Əli
Mətn dizaynı: Rəhilə Şamil
Qapaq dizaynı: Rafael Qasım

Qanun Nəşriyyatı
Bakı, AZ 1102, Tbilisi pr., 76
Tel: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18
Mobil: (+994 55) 212-42-37
e-mail: info@qanun.az
www.qanun.az
www.fb.com/Qanunpublishing
www.instagram.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-26-451-7

© Qanun Nəşriyyatı, 2013; 2021; 2024; 2026
© Лев Николаевич Толстой, 1878

Bu kitabın Azərbaycan dilinə tərcümə və
yayın hüquqları Qanun Nəşriyyatına məxsusdur.
Kitabın təkrar və hissə-hissə nəşri “Müəlliflik hüququ və əlaqəli
hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa ziddir.

BİRİNCİ HİSSƏ

I

Bütün xoşbəxt ailələr bir-birinə bənzəyirlər, bədbəxt ailələrinə hər biri özünə görə ayrı cür bədbəxtidir.

Oblonskilərin evində aləm bir-birinə dəymişdi. Arvad ərinin onların evində mürəbbiylik etmiş fransız qadınla əlaqədə olduğunu öyrənmiş və ərinə bildirmişdi ki, daha onunla bir evdə yaşaya bilməyəcək. Üç gündən bəri davam edən bu vəziyyət həm ərlə arvada, həm ailənin bütün üzvlərinə, həm də xidmətçilərə əzab verirdi. Bütün ailə üzvləri və xidmətçilər hiss edirdilər ki, artıq onların birgə yaşamalarının mənası yoxdur və hər hansı bir karvansarada təsadüfən qarşılaşmış adamlar bir-birilərinə onlardan – Oblonskilərin ailə üzvlərindən və xidmətçilərindən daha çox bağlıdılar. Arvad öz otağından çıxmırdı, ər isə üç gün idi ki, evə gəlmirdi. Uşaqlar məyus halda evdə oyan-buyana qaçırdılar; ingilis qadın təsərrüfat müdirəsiylə dalaşmış və rəfiqəsinə məktub yazıb xahiş etmişdi ki, ona təzə iş yeri axtarsın; aşpaz hələ dünən nahar vaxtı həyətdən çıxıb getmişdi; mətbəxdə işləyən qadın və arabaçı son haqq-hesablarını istəyirdilər.

Mübahisədən üç gün sonra knyaz Stepan Arkadiç Oblonski – kübar aləmdə onu Stiva çağırırdılar – adət etdiyi saatda, yəni səhər saat səkkizdə arvadının yataq otağında yox, öz kabinetində, tumac divanda yuxudan ayıldı. Sanki yenidən doyunca yatmaq istəyirmiş kimi, öz dolu, yaxşı bəslənmiş bədəniylə yaylı divanda böyrü üstə çevrildi, üzünü bərk-bərk qucaqladığı balısa basdı; lakin birdən yerindən sıçradı, divanda oturub gözlərini açdı.

“Hə, hə, bu, necə olmuşdu? – deyə gördüyü yuxunu xatırlayaraq düşüncəli oldu. – Hə, hə, bu, necə olmuşdu? Aha! Alabin Darmştadtı nahar verirdi; yox, yox, Darmştadt deyildi, nəse amerikansayağı bir yer idi. Hə, amma

yuxuda Darmstadt elə Amerikadaydı. Bəli, bəli, Alabin şüşə masalarda nahar süfrəsi açmışdı, masalarsa oxuyurdu: *Il mio tesoro*,¹ yox, *il mio tesoro* deyil, daha yaxşı bir şey oxuyurdular, hələ kiçik qrafinlər də vardı, onlar həm də qadın idi”, – deyə o, öz yuxusunu xatırlayırdı.

Stepan Arkadiçin gözləri sevinclə parıldadı və o gülümsəyərək fikrə getdi. “Hə, yaxşıydı, çox yaxşıydı. Orada əla şeylər çox idi, amma bunu sözlə demək, ayıq vaxtda hətta fikrində təsəvvür etmək mümkün deyil”. O, mahud pərdələrdən birinin qırağından içəri düşən işıq zolağını görərək şən halda ayaqlarını divandan aşağı saldı, arvadının tikdiyi (keçən il ad günü münasibətilə hədiyyə etmişdi) qızılı tumaqla işlənmiş tuflilərini geydi və köhnə, doqquzillik vərdişinə uyğun olaraq, ayağa durmadan əlini yataq otağında xalatını asdığı yerə uzatdı. Və məhz bu zaman nə üçün arvadının yataq otağında yox, kabinetdə yatdığını xatırladı; üzündəki təbəssüm qeyb oldu və alnını qırışdırdı.

“Ah, ah, ah! Aaa...” – o, bütün olub-keçənləri xatırlayaraq mızıldandı. Arvadıyla arasında baş vermiş umu-küsünün bütün təfərrüatı, düşdüyü vəziyyətin çıxılmazlığı və hər şeydən çox ona əzab verən öz günahı yenidən xəyalında canlandı.

“Bəli! O bağışlamayacaq və bağışlaya bilməz də. Ən dəhşətli budur ki, bütün günahlar məndədir, günahkar mənəm, amma mənim təqsirim yoxdur. Bütün müsibət də bundan ibarətdir, – deyə düşündü. – Ah, ah, ah!” – bu qovğanın onun üçün ən ağır təəssüratını xatırlayaraq çarəsizcə deyindi.

O, əlində arvadı üçün böyük bir armud tutaraq, şən və məmnun halda teatrdan evə qayıdarkən arvadını qonaq otağında tapmayanda həyatının ən pis anlarını yaşamışdı; onu kabinetdə də tapmayaraq təəccüblənmiş və nəhayət, yataq otağında əlində hər şeyi faş edən o lənətəgəlmiş məktubla görmüşdü.

Daim əndişə içərisində olan, çalışqan, amma ərinin dayaz fikirli bir qadın hesab etdiyi Dolli əlində məktub hərəkətsiz halda oturub, dəhşət, ümid-sizlik və qəzəb dolu baxışlarla ərinə baxırdı.

– Bu nədir? Bu nədir? – deyə o, məktubu göstərərək soruşmuşdu.

Stepan Arkadiç hər dəfə bunu xatırladığı zaman həmişəki kimi hadisənin özündən daha çox, arvadının bu sözlərinə necə cavab verməsindən iztirab çəkirdi.

¹ Mənim qiymətli gövhərim (ita.).

O da bu dəqiqələrdə həddən artıq qəbahətli bir iş üstündə qəfildən yaxalanan adamların düşdüyü vəziyyəti yaşamışdı. Günahının üstü açıldıqdan sonra arvadının qarşısına hansı üzlə çıxacağını, özünü necə aparacağını bilməmişdi. Özünü təhqir olunmuş kimi göstərmək, günahı boynundan atmaq, bəraət qazanmağa çalışmaq, əfv diləmək, hətta laqeyd qalmaq əvəzinə – bunların hamısı onun etdiyindən yaxşı olardı! – onun üzünə birdən tamamilə qeyri-iradi olaraq (fiziologiyani sevən Stepan Arkadiç “beyin refleksi” deyə düşündü) vərmiş etdiyi mehriban və buna görə də çox səfeh görünən bir təbəssüm çökdü.

Bu səfeh təbəssümü o, özünə bağışlaya bilmirdi. Dolli bu təbəssümü gördükdə cismani ağrı duymuş kimi diksindi, təbiətinə xas olan qızgınlıqla ona amansız sözlər yağdırdı və otaqdan qaçıb getdi. Həmin vaxtdan bəri o, ərinə görmək istəmirdi.

“Bütün günahlar bu səfeh təbəssümdə oldu”, – deyə Stepan Arkadiç düşündü.

“Amma nə etməli? Necə etməli?” – deyə çarəsizcəsinə öz-özünə deyindir və verdiyi suala cavab tapmırdı.

II

Stepan Arkadiç özünə münasibətdə düz adam idi. Özünü aldatmağı və etdiyi hərəkətdən guya peşman olduğuna inanmağı bacarmırdı. O – otuz dörd yaşlı, tez-tez eşqə düşən, yaraşlıqlı bir kişi beş sağ və iki ölmüş uşağın anasını, özündən ancaq bir yaş kiçik olan arvadını sevmədiyini üçün indi peşmançılıq hissi duya bilməzdi. O yalnız etdiyi hərəkəti arvadından yaxşı gizlədə bilmədiyini üçün peşman idi. Amma düşdüyü vəziyyətin bütün ağırlığını hiss edir, arvadına, uşaqlarına və özünə yazığı gəlirdi. Bəlkə də, bu xəbərin arvadına bu qədər təsir edəcəyini əvvəlcədən bilsəydi, öz günahlarını arvadından daha yaxşı gizlətməyi bacarardı. O, heç zaman bu məsələni əməlli-başlı götür-qoy etməmişdi, amma tutqun şəkildə bilirdi ki, arvadı onun xəyanətini çoxdan duysa da, bu məsələyə barmaqarası baxır. Hətta elə düşünürdü ki, artıq üzülmüş, qocalmış, gözəlliyini itirmiş və heç nəylə diqqəti cəlb etməyən sadə bir qadın, yalnız uşaqlarının mehriban anası olan arvadı məsələyə ədalətlə yanaşdıqda hətta güzəştə getməlidir. Amma bunun tam əksi oldu.

“Ah, dəhşətdir! Ay, ay, ay! Dəhşətdir! – deyə Stepan Arkadiç öz-özünə deyir və heç bir qərara gələ bilmirdi. – Bu hadisəyə qədər hər şey necə də yaxşıydı, necə də yaxşı yaşayırdıq! O, həyatından razıydı, uşaqlarıyla xoşbəxtiydi, ona heç bir şeydə mane olmurdu, uşaqlarla, təsərrüfatla ürəyi istədiyi kimi məşğul idi. Düzdür, o qadının bizim evdə mürəbbiyəlik etməsi yaxşı olmadı. Heç yaxşı olmadı! Öz mürəbbiyənlə sevimlə nəsə bir kobudluq, bayağılıq var! Amma bu o qədər gözəl mürəbbiyəydi ki (o, m-lle Rolandın qara fəndgir gözlərini və təbəssümünü gözlərinin qarşısına gətirdi)! Amma nə qədər ki o, bizim evdəydi, mən heç bir şeyə yol vermirdim. Hər şeydən pisi budur ki, o artıq... Elə bil qəsdən bəxtim gətirmir! Ay, ay, ay! Amma nə edim, nə çarə tapım?”

Lakin bu suala həyatın ən mürəkkəb, ən həlledilməz məsələlərə verdiyi ümumi cavabdan savayı, başqa bir cavab yox idi. Cavabsa buydu ki, günün tələbiylə yaşamaq, yəni fikrini dağıtmaq və unutmaq lazımdı. Amma yuxuya dalıb hər şeyi unutmaq artıq olmazdı, qrafın-qadınların oxuduğu o musiqiyə qayıtmaq, ən azından, gecəyə qədər mümkün deyildi; demək, həyatın yuxusuna qərqlənib unutmaq lazımdı.

“Görək nə olacaq”, – Stepan Arkadiç öz-özünə dedi və ayağa qalxıb göy ipək astarlı boz xalətini geydi, qotazlı kəmərinə ilgək vurdu və geniş sinəsini havayla doldurub, kök bədənini asanlıqla daşıyan əyri ayaqlarını qətiyyətlə ataraq pəncərəyə yaxınlaşdı, pərdəni qaldırdı və bərkdən zəng çaldı. Zəng səsinə eşidən kimi köhnə dostu kamerdiner Matvey paltar, uzunboğaz çəkmə və teleqram gətirərək içəri girdi. Matveyin dalınca dəlillik tərəf ləvazimatıyla gəldi.

– İdarədən kağız varmı? – deyə Stepan Arkadiç teleqramı alıb, güzgünün qabağında oturaraq soruşdu.

– Masanın üstündədir, – deyə Matvey sualedici və mehriban nəzərlərlə ağasına baxıb cavab verdi. Bir az gözlədikdən sonra hiyləgər bir təbəssümlə əlavə etdi: – Fayton sahibi adam göndərmişdi.

Stepan Arkadiç cavab vermədi, yalnız güzgüdə Matveyə baxdı; onların güzgüdə rastlaşan baxışlarından bir-birini necə anladıklarını görmək olardı. Stepan Arkadiçin baxışları sanki soruşurdu: “Bunu mənə nə üçün deyirsən? Məgər vəziyyətin necə olduğunu özün bilmirsən?”

Matvey əllərini jaketinin cibinə soxub ayaqlarını araladı və susaraq, mehribanlıqla, xəfifcə gülümsəyərək ağasına baxdı.

– Mən demişdim ki, bazar günü gəlsin, o vaxta qədər nəhaq yerə nə sizi, nə də özünü narahat eləməsin, – deyə Matvey, görünür, əvvəlcədən hazırladığı cümləni dedi.

Stepan Arkadiç Matveyin zarafat etmək və diqqəti özünə cəlb etmək istədiyini anladı. Teleqramı açaraq oxudu, həmişə olduğu kimi təhrif edilmiş sözləri fikrində təxmini olaraq düzüb qoşdu və gülümsədi.

– Matvey, bacım Anna Arkadyevna sabah burada olacaq, – uzun, qıvrım bakenbardları arasında çəhrayı yol açan dəlləyin dərisi işıldayan yumşaq əlini saxlayaraq dedi.

– Allaha şükür, – Matvey dedi və bu cavabıyla ağası kimi, özünün də bu gəlişin əhəmiyyətini, yəni Stepan Arkadiçin sevimli bacısı Anna Arkadyevnanın ərlə arvadı barışdırmağa kömək edəcəyini anladığını göstərdi.

– Tək gəlir, yoxsa əriylə? – Matvey soruşdu.

Stepan Arkadiç dillənə bilmədi, çünki dəllək onun üst dodağıyla məşğuluydu, o yalnız barmağının birini qaldırdı. Matvey güzgüdə başını tərpədənək anladığını bildirdi.

– Deməli, tək gəlir. Yuxarıdakı otağı hazırlayımı?

– Darya Aleksandrovna xəbər ver, o, necə desə, elə də edərsən.

– Darya Aleksandrovna? – deyərək Matvey şübhəylə təkrar etdi.

– Hə, xəbər ver. Teleqramı da apar ver, gör nə deyir.

“Yoxlamaq istəyirsiniz”, – Matvey anladı, ancaq:

– Baş üstə, – deyərək cavab verdi.

Matvey cırıldayan uzunboğaz çəkmələriylə ağır-ağır addımlayaraq əlində teleqram qayıdıb gəldikdə Stepan Arkadiç artıq əl-üzünü yumuş, saçlarını daramışdı, indisə geyinməyə hazırlaşdı. Dəllək çoxdan getmişdi.

– Darya Aleksandrovna tapşırırdı, sizə deyim ki, onlar evdən çıxıb gedirlər. Dedi ki, qoy özü – yəni siz – necə istəyirsə, elə də etsin, – Matvey yalnız gözləriylə gülərək dedi və əllərini cibinə qoyub, başını yana əyərək gözlərini ağasına zillədi.

Stepan Arkadiç dinmədi. Sonra onun yaraşqlı üzündə mehriban, amma bir az yazıq bir təbəssüm göründü.

– A? Matvey? – başını yırğalayaraq dedi.

– Eybi yoxdur, ağam, düzələr, – Matvey dedi.

– Düzələr?

– Əlbəttə.

– Doğrudan? Kimdir oradakı? – deyərək Stepan Arkadiç qapının arxasında qadın paltarının xışiltısını eşidərək soruşdu.

– Mənəm, – möhkəm və xoş qadın səsi eşidildi və dayə Matryona Filimonovnanın ciddi, çopur sifəti qapının arasından göründü.

– Nə olub, Matryoşa? – Stepan Arkadiç qapıya yaxınlaşaraq dedi.

Stepan Arkadiç arvadının qarşısında tam günahkar olduğuna və bunu özünü də hiss elədiyinə baxmayaraq, evdəkilərin hamısı, hətta Darya Aleksandrovnanın əsas dostu olan dayə də onun tərəfindəydi.

– Hə, nə var? – deyə o, qəmgin-qəmgin soruşdu.

– Siz gedin, ağa, yenə üzr istəyin. Bəlkə Allah kömək elədi. Çox əzab çəkir, adamın yazığı gəlir, evin də səliqə-sahmanı qaçıb. Uşaqlara rəhm etmək lazımdır, ağa. İnad etməyin, ağa. Nə etmək olar! Könlü balıq istəyənin...

– Axı məni yanına buraxmayacaq...

– Siz əl çəkməyin. Allah kərimdir, Allaha dua edin, ağa, Allaha yalvarın.

– Yaxşı, sən get, – Stepan Arkadiç birdən qızararaq dedi. – Hə, kömək elə, geyinim, – qəti hərəkətlə xalata çiyindən ataraq üzünü Matveyə tutub dedi.

Matvey ağasının köynəyini əlində noxta kimi hazır tutaraq onun üstündəki gözü görünməyən bir şeyi üfürdü və məmnuniyyətlə köynəyi ağasının bəslənmiş bədənində keçirdi.

III

Stepan Arkadiç geyindikdən sonra üstünə ətir səpdi, köynəyinin qollarını düzəltdi, vərmiş etdiyi hərəkətlə papirosunu, pul kisəsini, kibritini, brelok asılmış ikiqat zəncirli saatını ciblərinə soxdu və dəsmalını çırpıb başına gələn bədbəxtliyə baxmayaraq, özünü təmiz, ətirli, sağlam və cismən gümrəh hiss edərək hər ayağı üstündə özünü yüngülcə əsdirə-əsdirə yemək otağına girdi; burada masanın üstünə qoyulmuş qəhvə, məktublar və idarədən gələn kağızlar onu gözləyirdi.

O, məktubları oxudu. Məktublardan biri – arvadının malikanəsindəki meşəni almaq istəyən tacirdən gələn məktub çox xoşagəlməz idi. Bu meşəni satmaq lazımdı, amma indi arvadıyla barışana qədər bu barədə söhbət də gedə bilməzdi. Ən pisi o idi ki, bununla da arvadıyla barışmaq məsələsinə maddi maraq qarışmış olurdu. Bu marağı əsas tutacağı fikri, yəni meşəni satmaq üçün arvadıyla barışmağa çalışacağı fikri onu təhqir edirdi.

Stepan Arkadiç məktubları oxuyub qurtardıqdan sonra idarədən gələn kağızları özünə tərəf çəkdi, iki işi cəld vərəqləyib, karandaşla bir neçə qeyd apardı, sonra işləri kənara itələyərək qəhvəni götürdü; qəhvə içə-çə hələ nəm olan səhər qəzetini açıb oxumağa başladı.